

Opgroeien in een familiebedrijf, wat betekent dat voor jouw carrière?

ROTTERDAM Wie opgroeit binnen een familiebedrijf komt op een bepaald moment voor de keuze te staan: word je de zoveelste generatie die het bedrijf gaat voortzetten of kies je een totaal ander pad? Voor sommigen een moeilijke keuze, voor anderen is het al van jongs af aan duidelijk.

SANNE VERHOEFF

Jacco de Waal (vierde generatie, machinefabriek De Waal), Janneke van de Graaf (tweede generatie, baggerbedrijf De Boer) en Marco Hoogendoorn (tweede generatie Holland Shipyards Group) vertellen over hun keuze.

Jacco de Waal

Jacco de Waal (21) zit in het laatste jaar van de opleiding werktuigbouwkunde aan de hogeschool in Breda. Hij loopt momenteel stage bij Holland Shipyards Group in Hardinxveld-Giessendam. Tijdens vakanties heeft hij al geregeld werkzaamheden verricht in de Werkendamse machinefabriek, waarvan zijn vader Marco de Waal (derde generatie) eigenaar is. Dat Jacco uiteindelijk ook het bedrijf in gaat, staat voor hem als een paal boven water.

Welke rol speelde het familiebedrijf in jouw jonge leven?

“Ik ben geboren aan de haven en heb er acht jaar lang gewoond. Ons huis stond direct naast de loods. De kranen, de fabriek, de Biesboschhaven: dat was mijn speelplaats. Ik fietste op mijn driewielertje tussen de draaibanen door. Pas toen ik naar een woonwijk verhuisde, merkte ik hoe bijzonder die omgeving eigenlijk was.”

Heb je altijd al in het familiebedrijf willen werken?

“Ik heb nooit iets anders geambieerd. Ik dacht eerst ‘ik word monteur’. Later wilde ik toch werktuigbouwkunde gaan studeren. Inmiddels zit ik in mijn laatste jaar van de hogeschool Breda. Ik heb mij nooit gepusht gevoeld vanuit huis. Natuurlijk hadden wij het er wel vaak over aan de keukentafel. Mijn ouders vinden het belangrijk dat ik doe wat ik zelf leuk vind. Voor mij is het echter vanzelfsprekend bij De Waal aan de slag te gaan. Mijn interesse ligt bij het bedrijf. Ik heb het er veel over met mijn vader en mijn opa. Mijn zusje heeft dit bijvoorbeeld minder, zij zit in het timmerwerk en houdt zich bezig met hout- en interieurbouw.”

Hoe ziet jouw carrièrepad eruit?

“In juni van dit jaar mag ik mezelf ingenieur noemen. De komende periode ga ik uitdokteren wat ik daarna ga doen. Misschien wil ik nog Maritieme Techniek aan de TU Delft gaan volgen, of Commerciële Economie om mij meer te verdiepen in de financiële kant. Ook dat ligt mij wel. Gaan werken bij een ander bedrijf is ook nog een optie. Ik wil eerst goed rondkijken wat er nog meer te doen is. Het uiteindelijke doel is wel om het familiebedrijf in te gaan. Ik ben daarnaast ook bezig mijn netwerk uit te bouwen. Ik ben Burgerraadslid binnen de VVD Altena en samen met twee vrienden heb ik een eigen bedrijf opgericht: Altena Werkt. Dit is een platform dat werkzoekenden

uit de regio samenbrengt met lokale bedrijven. Veel jongeren gaan, als ze van school afkomen, buiten de regio aan het werk. Ze weten namelijk niet goed wat het aanbod binnen de regio is, dat is zonde. Met dit platform proberen we jongeren binnen de regio te houden.”

Waarom werken bij het familiebedrijf?

“Techniek en interessante innovaties, dat vind ik super mooi. Ook mijn opa is altijd betrokken bij die innovatiekracht van het bedrijf en ik vind het heel leuk om daar met hem over te praten. Dat najagen van innovaties vind ik boeiend, daar wil ik heel graag een bijdrage aan leveren.”

Onderdeel zijn van een familiebedrijf heeft voordelen, heeft het ook nadelen?

“Het is in deze sector voor mij wat moeilijker om aan een baan te komen. Directeuren en eigenaren bij wie ik op sollicitatiegesprek kom, kennen mij en denken ‘uiteindelijk gaat hij toch naar de Waal’. Toch is het gelukt om al drie keer een hele mooie stage te krijgen: bij Asto Shipyard en Koedood Marine Group en nu bij Holland Shipyards. Een stage bij De Waal mocht niet, vanwege belangenverstrengeling.”

Weet je al wat jouw rol wordt binnen het familiebedrijf?

“Daar ben ik wel over aan het nadenken, helemaal duidelijk is dit op het moment nog niet.”

Janneke van de Graaf

Janneke van de Graaf (21) is de dochter van Kees van de Graaf. Hij is samen met haar oom Hugo de Graaf directeur van Baggerbedrijf De Boer – Dutch Dredging: een middelgroot baggerbedrijf uit Sliedrecht. Janneke zit in het laatste jaar van de opleiding Liberal Arts en Sciences aan de Universiteit van Utrecht. Ze weet nog niet of ze later het bedrijf van haar vader wil opvolgen.

Liberal Arts en Sciences, wat is dat precies voor een opleiding?

“Centraal bij deze opleiding staat een interdisciplinaire denkwijze. Je leert maatschappelijke problemen kritisch te bekijken vanuit verschillende perspectieven of wetenschapsgebieden. Omdat dit vrij breed is, kies je zelf ook een perspectief, ofwel hoofdrichting. Mijn hoofdrichting is cognitieve en neurobiologische psychologie. Het gaat vooral over de relatie tussen gedrag en hersenen. Misschien wil ik nog een master toegepaste cognitieve psychologie gaan doen. Wie weet kan deze kennis uiteindelijk ook toepassen op het bedrijfsleven, bijvoorbeeld als het gaat om de verhoudingen binnen families.”

Kun je iets meer over Baggerbedrijf De Boer – Dutch Dredging vertellen?

“Wij zorgen ervoor dat de havens diep genoeg blijven, binnen Europa en de rest van de wereld. Van Nederland tot Nieuw-Zeeland en van Kazachstan tot Brazilië en Egypte. De

werkzaamheden bestaan voornamelijk uit onderhoudsbaggerwerk. Mijn opa heeft het bedrijf overgenomen van familie De Boer, later is mijn vader er ook gaan werken. Nu is hij samen met Hugo van de Graaf directeur.”

Hoe keek je als kind tegen het bedrijf aan?

“Het bedrijf was het leven van mijn opa, er werd thuis veel over gesproken. Mijn vader had het altijd druk en was veel op reis. In de vakanties ging ik weleens mee naar het werk en dan zag ik de schepen liggen. Toen ik vijftien/zestien jaar oud was, heb ik er ook wel gewerkt in vakanties. Dan deed ik vooral administratief werk, facturen opbergen en dergelijke. Ik vond het leuk om te doen want door bij het bedrijf te werken, kon ik opeens gezichten en namen aan elkaar koppelen van de mensen waar mijn vader mee samenwerkte.”

Werd er veel over opvolging gesproken?

“Ik heb een goede band met mijn ouders en we hebben het er zeker over gehad. Mijn vader heeft zelf nooit de druk van zijn vader gevoeld om het bedrijf over te nemen. Een eventuele opvolging is mij ook nooit opgelegd. ‘Doe wat je leuk vindt en waar je goed in bent’, is er altijd gezegd. Ik voel mij dus ook niet verplicht het bedrijf over te nemen en dat is fijn. Ik zou het wel jammer vinden als het bedrijf uit de familie gaat, in die zin is het dus best een moeilijke keuze. Ik weet nu ook nog niet of ik goed genoeg ben om het bedrijf over te nemen. Al heeft mijn vader altijd gezegd dat ik niet perse technische kennis te hebben om het bedrijf over te nemen. Ik kan natuurlijk ook kiezen voor een rol op de achtergrond.”

Leeft de vraag nu bij je?

“Ik probeer het voor nu naast me neer te leggen en mij te richten op mijn studie. Toch ben ik er wel mee bezig. Moet ik er iets mee, of niet? In zekere zin zit je er toch een beetje aan vast. Net als Jacco de Waal ben ik aangesloten bij FBned, een netwerk van familiebedrijven. Daar bespreken we dergelijke kwesties ook. Hoe voelt het voor jou? Hoe denk jij erover? De een weet 100 procent dat hij of zij het bedrijf van zijn familie wil overnemen, de ander weet niet eens wat er allemaal speelt binnen het bedrijf. Het is fijn om hier met elkaar over te praten.”

Hoe ziet jouw carrièrepad eruit?

“Ik wil sowieso eerst mijn studie afronden, ik denk nu na over mijn master. Daarna wil ik in ieder geval nog bij een ander bedrijf gaan werken. Pas dan ga ik nadenken over de volgende stap en wat ik wil met het familiebedrijf.”

Marco Hoogendoorn

Marco en Leendert Hoogendoorn.

Marco Hoogendoorn (33) vormt samen met zijn broer Leendert de directie van Holland Shipyards Group. Ze zijn de tweede generatie binnen het familiebedrijf. Vader Cor Hoogendoorn begon in 1981 met Instalho Scheepsbouw.

Marco had niet altijd de ambitie het bedrijf in te gaan. “Ik was geen gedoodverfde opvolger, mijn broer Leendert wel”, zegt hij hier zelf over. Toch kwam hij na een studie buitenlandse handel en een periode werken in het buitenland bij het familiebedrijf terecht. Zijn kennis groeide mee met de groei van het bedrijf.

Was je als kleine jongen al betrokken bij het familiebedrijf?

“We zijn allemaal opgegroeid op de werf. Vanaf het moment dat we konden lopen, waren mijn broers en ik te vinden op de werf en op kantoor. Dat was heel leuk. Vroeger kan dat ook nog, tegenwoordig kan niet iedereen zomaar de werf oplopen. Toen ik wat ouder was, kluste ik soms op zaterdag bij. Voor mij bestonden die werkzaamheden vooral uit opruimen en vegen. Ik ben gewoon niet zo handig. Leendert wel, hij ging vaker met de werklui mee.”

Hoe zag jouw carrièrepad eruit?

“Ik was, zoals gezegd, geen gedoodverfde opvolger. Ik wilde eerst buitenlandse handel studeren en dat heb ik gedaan. Na driekwart jaar werken in het buitenland kwam ik terug en tijdens mijn afstuderen werkte ik een paar uur per week bij de zaak. Ik werkte op de administratieve afdeling, dat vond ik maar saai. Op een gegeven moment ging ik een keer mee naar een verkoopvergadering. Voor het eerst dacht ik ‘hé, dat is leuk’. Zo ben ik begonnen met marketing. Ik moest alles nog leren. Het is heel technisch wat je doet. Je praat met technici en je moet wel weten waar je het over hebt. Sinds de tijd dat ik bij het bedrijf kwam, in 2008, is Holland Shipyards Group enorm gegroeid. De tweede werf in Hardinxveld-Giessendam was net geopend. In 2011 is Holland Accommodation Rentals opgericht, we ontplooiden nieuwe takken en productgroepen, we kwamen op het spoor van elektrisch varen, we bouwen en ontwerpen sleepboten en in 2019 openden we een nieuwe werf in Vlissingen. Met de enorme groei van het bedrijf, groeide ook mijn kennis.”

En zo kwam jij erachter welke werkzaamheden jij interessant vond binnen het familiebedrijf?

“Ja, ik vond vooral de acquisitie leuk. Daar ben ik eigenlijk ingerold. Aan het begin reed ik rond en praatte ik veel met mensen. Ook toen ik nog niet zoveel wist van het bedrijf. Mensen kenden Holland Shipyards, dat gaf klanten vertrouwen. Al vrij snel verhuisde ik naar de werf in Hardinxveld-Giessendam. Daar begon ik met de accommodaties, dat is niet zo complex als een compleet schip. Het eerste project waar ik nauw bij betrokken was, was de levering van accommodatieschepen voor Wagenborg. Dit bedrijf had op dat moment activiteiten in de Kaspische Zee en wij leverden de schepen voor Kazachstan. Door de enorme groei van het bedrijf, heb ik uiteindelijk de werkzaamheden gevonden die ik leuk vond.”

Heb je vanuit de familie druk gevoeld om het bedrijf op te volgen?

“Nee, we hebben relatief jonge ouders en er was hierdoor ook geen urgentie. Mijn ouders hebben nooit druk uitgevoerd, ik heb nog twee broers en die zijn een hele andere kant opgegaan. Ook dat was geen probleem.”

Samenwerken met je familie, is dat weleens moeilijk?

“Het gaat vlekkeloos, we hebben zelden onenigheid. We zijn er natuurlijk ook in opgegroeid: de werf was altijd onderdeel van het gesprek. Daarbij: Leendert is een fantastische gozer, we schelen een jaar. We zijn allemaal zuinig op onze familie, dat is het belangrijkste wat je hebt.”

Is er al een derde generatie?

“Er is een derde generatie; mijn oudere broers hebben kinderen, maar die zitten allemaal nog op school. Of zij ook in het bedrijf gaan werken, dat is nog niet aan de orde. Het bedrijf is aan het veranderen, het is een stuk complexer geworden. Er is genoeg plek binnen het bedrijf, het duurt waarschijnlijk langer voordat iemand de juiste plek heeft gevonden.”